

Pierwsza + pomoc + dzikim + ptakom

Pierwsza pomoc to wszelkie czynności **przed dostarczeniem ptaka do odpowiedniej placówki** gdzie oceniony zostanie jego stan i podjęte zostaną dalsze działania.

Każdy ma prawo udzielić pierwszej pomocy także ptakom objętym ścisłą ochroną gatunkową. Pierwsza pomoc dzikim ptakom to: pomoc medyczna tj. opatrzenie ran, pomoc doraźna tj. karmienie i przetrzymywanie.

Jeśli to możliwe przed udzieleniem pierwszej pomocy poradź się specjalisty!

Profesjonalnej pomocy medycznej oraz porad telefonicznych w sprawie dzikich ptaków udziela Ptasi Azyl w warszawskim ZOO tel. 22 670 22 07 .

Podstawowych porad telefonicznych udziela także wolontariuszka Stołecznego Towarzystwa Ochrony Ptaków tel. 606 571 206

W Warszawie znalezione zwierzęta odwozi do odpowiedniej placówki **Ekopatrol straży miejskiej**. Wzywa się go dzwoniąc pod ogólny nr straży miejskiej **986**. Jednak zgłoszeń jest dużo i czasem bardzo długo czeka się na przyjazd Ekopatrolu.

+ Sytuacje w jakich potrzebna jest Twoja interwencja:

- ptak nie reaguje na otoczenie, siedzi nastroszony, często ma brudne pióra
- widoczne są rany, krew, wysięk
- nie widać ran, ale ptak nie jest w stanie prawidłowo się poruszać, bardzo mocno kuleje, podczas prób lotu widać asymetrię skrzydeł
- zniszczone zostało gniazdo, ptaki dorosłe zginęły lub opuściły pisklęta
- nagie pisklęta leżące poza gniazdem
- ciała obce np. ptaki zaplątane w żyłkę, ptaki ze sznurkami oplątanymi wokół palców
- ptaki podejrzane o postrzał
- ptaki znalezione w pobliżu drogi podejrzane o kolizję z samochodem
- ptaki znalezione pod przewodami elektrycznymi
- ptaki uwięzione w budynkach lub sieci wentylacyjnej
- w trakcie ostrych zim ptaki, które nie są w stanie zdobyć pokarmu, wycieńczone, apatyczne, znajdowane w pobliżu osad ludzkich.

+ Wiele ptaków, jeszcze zanim nauczą się latać, okres

dorastania spędza poza gniazdem. Są to tzw. podloty, które dokarmiane przez rodziców, uczą się życia. **Nie wolno ich zabierać z naturalnego środowiska!** Jeśli wydaje Ci się, że młody ptak potrzebuje pomocy poobserwuj go i upewnij się, czy za jakiś czas nie przylecą do niego rodzice z pokarmem. Jeśli podlot jest narażony na atak psów lub kotów – posadź go w bezpiecznym miejscu, na gałęzi. Nie obawiaj się go dotknąć. Dorosłe ptaki go nie odrzucają, ponieważ ptaki nie mają węchu.

+ Ogólne zasady udzielania pomocy:

+ Bezpieczeństwo ludzi jest najważniejsze!

Jeśli znaleziony ptak jest potencjalnie niebezpieczny lub znajduje się w niebezpiecznym miejscu czekamy na odpowiednie służby. Akcje przy drutach wysokiego napięcia, na wodzie, na lodzie, na wysokości, na terenie prywatnym, ewentualne wstrzymanie ruchu na drodze – wymagają obecności odpowiednich służb.

+ Każda interwencja powinna być zaplanowana!

Planując interwencję ustalamy:

- co to za gatunek ptaka i czy potrzebuje pomocy ?
- czy ten ptak może być niebezpieczny ? czy potrzebne będą specjalne służby?
- gdzie go przetransportujemy ?
- jak go schwytamy i przetransportujemy? (rodzaj transportu odpowiedni do czasu podróży i kondycji ptaka).

+ Minimum stresu: samo chwytanie powinno przebiegać szybko, niedopuszczalne jest wielogodzinne niepokojenie – spowoduje ono szybkie zużycie rezerw energetycznych i dodatkowo osłabi ptaka, może także nasilić krwawienie lub prowadzić do dalszych urazów. Czasem jeśli nie możemy schwycić rannego ptaka a pora roku umożliwia mu żerowanie i nie ma bezpośredniego zagrożenia ze strony drapieżników lepiej odłożyć akcję i monitorować zwierzę. Np. bocian z lekkim urazem skrzydła może żerować na łąkach przez wiele tygodni i czasem lepiej schwycić go dopiero w zimie.

+ Zabezpieczenie ran: u drobnych ptaków (np. wielkości wróbla) **nie powinno się zakładać opatrunków** – łatwo jest pogłębić uraz i skrzywdzić ptaka, a mała masa ciała nie powoduje pogłębienia urazu. W takich przypadkach najlepiej ograniczyć ruch (pudełko!). U większych ptaków dbając o własne bezpieczeństwo (tj. używając rękawiczek, druga osoba fachowo przytrzymuje zwierzę) należy unieruchomić miejsca złamań i zabandażować rany, tak aby w trakcie transportu nie pogłębiały się urazy.

KAŻDY LEKARZ WETERYNARII MOŻE OPATRYĆ RANĘ I UNIERUCHOMIĆ ZŁAMANE KOŚCI CZY USZKODZONE STAWY - RANY BĘDĄ ZABEZPIECZONE PRZED CZYNNIKAMI ZEWNĘTRZNYMI I URAZY NIE BĘDĄ SIĘ POGŁĘBIAĆ. W razie potrzeby lekarz może skonsultować się z placówką zajmującą się rehabilitacją ptaków dzikich.

O ILE DO UDZIELENIA POMOCY MEDYCZNEJ NIE JEST KONIECZNA ZNAJOMOŚĆ GATUNKU TO PRZED PRÓBĄ KARMIENTA MUSIMY ZNAĆ GATUNEK PTAKA.

+ Transport: zawsze musimy wiedzieć jak długo będziemy transportować zwierzę. Dobrze jest zadzwonić do placówki do której wieziemy ptaka, uprzedzić o swoim przybyciu i poradzić się jak transportować ptaka.

Transporter powinien:

- umożliwić dostęp tlenu (dziurki, otwory wentylacyjne)
- ograniczać ruch, ale ptak nie powinien być ściśnięty; u niektórych gatunków (np. bocian) nie powinno się całkowicie ograniczać ruchu ponieważ może dojść do uszkodzenia kończyn,
- ograniczać dostęp bodźców z zewnątrz (znalezione ptaki to dzikie zwierzęta w stresie).

W czasie transportu trzeba uwzględnić szereg czynników:

+ Temperatura: w czasie transportu w zimie łatwo dochodzi do wyziębienia a w lecie do przegrzania, co zagraża życiu ptaka. Pisklęta w transporcie muszą mieć zachowaną wysoką temperaturę.

+ Klatka nie jest odpowiednia do transportu ptaków! Przewożenie ptaka w klatce grozi mu połamaniem skrzydeł, gdy będzie się w stresie rzucał po klatce.

+ Pudełko kartonowe ma szereg zalet! Jest lekkie, dostępne w każdym sklepie, restauracji, punkcie usługowym. Może być dowolnie modyfikowane:

- dostosowane wielkością do rozmiarów ptaka

- dziurki, otwory wentylacyjne

- napisy (np. kiedy i gdzie znaleziono ptaka, telefon znalazcy).

W pudełku kartonowym panuje **półmrok** a **do ptaka dociera ograniczona ilość bodźców zewnętrznych co dodatkowo go uspokaja.**

Pamiętajmy że każda manipulacja (w tym przekładanie ptaka z klatki do klatki po przywiezieniu do weterynarza) jest stresem! a w pudełku ptak spokojnie poczeka na przygotowanie przez lekarza klatki i pokarmu, może w nim nawet przenocować.

+ Wyściółka pudełka: zabronione są podłoża, w które ptak może się zaplątać np. wata! Powinno być to tworzywo chłonne i antypoślizgowe np. ręcznik papierowy, zwykły ręcznik, w ostateczności gazeta. W przypadku piskląt czy ptaków wyziębionych wskazane jest włożenie chociaż prowizorycznego termoforu np. butelki napełnionej ciepłą wodą.

+ Do transportera (pudełka) nie wkładajmy wody – ptak może do niej wpaść, a rozlana spowoduje rozmakanie pudełka. Ptak nie będzie sam pił w trakcie transportu, ale w razie konieczności (np. upałów) wskazane jest pojenie. Ptaki bardzo rzadko pobierają pokarm – dlatego **nie wkładajmy pokarmu**, szczególnie że w pudełku panuje ciemność. Niektóre ptaki np. bocian powinny być transportowane na czczo. Jeśli jednak ptak tego wymaga wskazane jest dokarmianie.

+ Specyficzne problemy – co robić?

+ Ptak krwawiący

- znajdź ranę
- obandażuj używając dużej ilości materiałów chłonnych
- zostaw ptaka w spokoju, w pudełku
- skonsultuj się z lekarzem weterynarii.

+ Ptak wyziębiony

- powoli podnoś temperaturę. Zbyt szybkie ogrzanie może doprowadzić do zapaści krążeniowej.
- najpierw pojenie (tylko płyny o niewielkim stężeniu, np. woda z glukozą 5%)
- potem małe ilości lekkostrawnej, łatwo przyswajalnej karmy.

+ Ptak nieprzytomny

- przenieś ptaka w bezpieczne miejsce i zapewnij komfort termiczny
- obserwuj
- delikatnie wsadź do pudełka transportowego
- nie poimy i nie karmimy
- życie uratuje tylko szybka interwencja lekarza.

+ Ptak wycieńczony (kondycję ptaka sprawdzamy na podstawie mięśni piersiowych)

- zapewnij komfort termiczny
- spróbuj delikatnie napoić ptaka
- małe porcję lekkostrawnego pokarmu.

+ Ptak młody/pisklę nieznanego gatunku

- zapewnij komfort termiczny
- spróbuj delikatnie napoić ptaka

- podaj pokarm białkowy – wszystkie pisklęta w okresie intensywnego rozwoju pobierają pokarm białkowy

- ustal gatunek i prawidłową dietę !

+ Ptak drapieżny

- uwaga na dziób i szpony !

- ptaki drapieżne nie piją, nie próbuj go poić

- ptaki drapieżne pobierają wodę z pokarmu w przypadku odwodnienia można moczyć mięso w wodzie

- nie podawaj podrobów ani wędlin

- ustal wiek i gatunek !

- uważaj aby nie uszkodzić piór!

- zapewnij spokój.

+ Ptak owadożerny

- pokarm zastępczy na krótką metę to gotowane jajko na twardo

+ Ptak ziarnojad

- pokarm zastępczy na krótką metę to drobne kasze ale nie chleb!

Więcej informacji na temat pomocy ptakom, w tym żywienia dzikich ptaków, znajduje się na stronie Stołecznego Towarzystwa Ochrony Ptaków www.stop.eko.org.pl oraz warszawskiego Ogródu Zoologicznego www.zoo.waw.pl . Na stronie internetowej ZOO znajdują się także porady jak pomóc znalezionym wiewiórkom, jeżom, czy kunom. Na stronie STOPu znajdują się zdjęcia piskląt różnych gatunków ułatwiające identyfikację znalezionego ptaka.

Pomocy w identyfikacji ptaka oraz porad, po przesłaniu mailem jego zdjęcia, mogą udzielić Ptasi Azyl w warszawskim ZOO (azyl@zoo.waw.pl) oraz Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków (info@stop.most.org.pl). Po wysłaniu zdjęcia mailem należy zadzwonić do Azylu (22 670-22-07 lub 22 619-40-41 w. 120) lub STOPu (606 571 206) i poprosić o dalszą pomoc. Telefon natychmiast po wysłaniu maila przyspieszy otrzymanie pomocy.